

Да ли су недавни догађаји на југу Србије најава већ много пута помињане промене државне (или ипак још увек само административне) границе? Да ли би та промена границе у овом случају требало да изгледа тако што ће северно Косово остати део Србије, ако се Србија заузврат одрекне Бујановца, Медвеђе и Прешева, или такозване „Прешевске долине“? У тој причи, која није непозната, реч је о некој новој граници, неке нове албанске државе, која се простире дуж Коридора 10 (Београд–Скопље–Солун–Атина). Кроз Србију то је пут од Лесковца преко Бујановца па до Тебановце која је на граници са Македонијом (а припада општини Прешево). Кроз Македонију (за коју су прешевски, косовски и македонски Албанци такође заинтересовани) тај пут наставља до Куманова, па кроз јужно Скопље и Тетово, да би дошао до Солуна и на крају завршио у Атини.

Да не буде забуне, у овој причи неће бити речи о великој Албанији иако је „велика Албанија“ постала неизбежна мисао која се надвија над многим догађајима на југу Србије, Македоније, као и на територији целог Косова и Метохије – који не слуте на добро.

Оно што се ових дана дешава у јужној Србији могло би, такође, да се доведе и у везу са скретањем пажње са процеса децентрализације на Косову, у чему су многи Срби са Косова видели своју једину шансу за останак у покрајини. Самопрозвана албанска влада на Косову, могуће је, покушава да успори или чак онемогући овај процес понављањем већ виђеног сценарија по којем српска жандармерија грубо наступа и малтретира албанско становништво у српској држави. Децентрализација Косова, према уверењу великог дела косовских Срба, ојачала би и оспособила српске средине да опстану у албанском окружењу, и тај процес обећан је Србима и од самопрозване приштинске владе, али и од међународне заједнице. Такав сценарио помогао би албанским властима на Косову и међународној заједници да Срби буду представљени као кривци за неуспех процеса децентрализације, као и за многе раније неуспеле покушаје да се направе неки споразуми који би Србима омогућили суживот са Албанцима.

Причу о догађајима на југу Србије можда би требало почети од разговора са њеним најактивнијим учесницима – борцима и ветеранима такозване Ослободилачке војске Бујановца, Медвеђе и Прешева.

Како живе ветерани ОБММП-а у Бујановцу?

У самом центру Бујановца, у зони коју Албанци називају „Прешевском долином“, а неки чак и „источним Косовом“, налази се канцеларија Удружења ветерана УЧК или Ослободилачке војске Бујановца, Медвеђе и Прешева (ОБММП). Зидови су украшени албанским заставама и сликама погинулих бораца УЧК. У селу Трновац, у предграђу Бујановца, постоје споменици на гробљима бораца УЧК који су погинули у борбама са српским МУП-ом и на тим споменицима су увек венци и цвеће.

– Од престанка борбених дејстава прошло је осам година – изјавио је пре неколико месеци један од председника овог удружења у интервјуу за Први програм руске државне телевизије – а нико из власти није ниједном дошао да пита како живе ветерани који су по читаву годину преседали у шуми и на брду.

Нагип Алију је тада, ма како то било тешко поверовати, мислио на власт у Београду и жалио се јер нико у Србији не помаже бивше УЧК борце. Он упозорава на то да је „Србија већ изгубила Косово, а да ће оваквим немаром ускоро изгубити и Бујановац, Прешево и Медвеђу“ и додаје да се он нада да ће се то догодити што пре.

– Ако је ово демократија – додао је Алију – свако може да живи где хоће, а ми можда желимо да живимо на Косову. Ако Срби на северу Косова желе да се припоје Србији, због чега смо ми гори? – пита се Алију и упозорава – Ако дође до измене косовских граница, ми ћемо хитно, али мирно, затражити да се припојимо Косову
.

Осим што је УЧК ветеран, Нагип Алију је и општински одборник који је био члан партије коју предводи Јонуз Муслију и његов некадашњи саборац.

Неколико месеци касније, јул 2009.

Уз извињење што не зна добро српски, Алију објашњава да је рат за њега завршен, да се он сада бави политиком и да не уме да каже име странке чије је члан. Расположен је да

говори о Удружењу ветерана ОВБМП и прича о томе како та „група грађана“ броји између 400 и 500 чланова који сами издржавају своју организацију тако што плаћају месечну чланарину од 2 евра.

– Од тог новца плаћамо закуп – каже Алију – као и помоћ која понекад затреба некоме од ветерана, међу којима је и доста инвалида

.

– Лоше је што министар полиције даје изјаве о терористима – прелази Алију на ствар – а нема доказа и не зна о чему се ради.

На питање да ли ветерани ОВБМП-а имају неке везе са ФБКС-ом (Фронт за национално уједињење Албанаца) Алију одговара једноставно „Ја сам са ратом завршио 2001. године“и објашњава да његово удружење не одржава никакве контакте са овом организацијом чије је седиште у Тирани и за коју се зна да блиско сарађује са појединим групама ветерана УЧК са Косова, као и са ветеранима ОВБМП-а. Удружење ветерана и Нагип Алију, такође, не одржавају никакве контакте, нити имају везе ни са покретом „Ветевендосје“ („Самоопредељење“) који води на Косову Аљбин Курти.

Аљбина Куртија на Косову подржавају удружења ветерана рата и често су заједно на протестима и састанцима. Заменик Аљбина Куртија је Либурн Алију (Нагипов рођак), из Прешева, такође ветеран ОВБМП-а који је, уз велико залагање и правну помоћ Фонда за хуманитарно право, ослобођен оптужби за ратне злочине и пуштен из КПЗ-а у Нишу 2002. године.

– Удружење ветерана бави се обележавањем јубилеја и других датума, одржавамо надгробне споменике наших бораца у селу Трново, помажемо инвалидима и ја немам ништа са тим – одговара Нагип Алију на сва питања везана за тренутна дешавања у Прешеву и Бујановцу.

– Од мене често траже изјаве – додаје он – ево данас је била нека рација, претрес у селу Лучане, а ја нисам имао времена ни да чујем о чему се радило.

– Све је пуно жандармерије – закључује Алију – и ко би могао ишта да ради? Они немају кривце, а праве предвиђања о терористима

.

Ако Срби узму север Косова, југ Србије ће бити албански?

Идеја о припајању два највећа албанска региона Косову за ову групу није нова. Референдум '92. године показао је да албански живаљ тог дела Србије жели промену административне границе због чега је 2001. избио и рат у том региону. Јонуз Муслију не крије да је учествовао у борбама 2001. и да је био у политичком руководству УЧК или такозване Ослободилачке војске Бујановца, Медвеђе и Прешева. Напротив, он се тиме поноси и то је један од његових главних политичких адута.

– Независно Косово је сан којем сам посветио 18 година живота – изјавио је Муслију за Први програм руске државне телевизије – посветио сам томе своју младост, ја и многи моји другови од којих неки нису доживели остварење

.

На дан прве годишњице самопроглашења Косова републиком Муслију је у интервјуу једном локалном листу изјавио да он „не види другу алтернативу, него да се обједине бивше српске земље насељене претежно албанским становништвом“.

Јонуз Муслију о ситуацији на југу Србије крајем јула 2009.

Шта бисте рекли данас на тему „обједињена бивших српских држава са претежно албанским становништвом“?

– Појмови српска држава и српске земље су различитог карактера. Први појам „српска држава“ је политичког карактера, док се појам „српске земље“ односи на етнички простор у коме живе Срби. Исто то важи и за Албанце, са тим што политичка карта Србије од Берлинског конгреса (1878. године) до данас настоји да се прошири на албанске земље, односно на етнички простор у којем су већину становништва чинили

тада, а и данас чине Албанци. Нисам чуо за појам „бивше српске државе“, осим као неке историјске тежње српских националиста за стварање Велике Србије која би укључила Косово, Македонију, Босну и Херцеговину, део Хрватске, део Грчке и Црну Гору, у којима Срби ни у каквој варијанти не чине већину становништва. Али такве сумануте идеје припадају прошлости.

Да ли недавне догађаје у Прешевској долини повезујете са жељом тамошних Албанаца да се ова регија припоји Косову? Чиме су Албанци са југа Србије највише незадовољни и зашто?

– Недавни догађаји у Прешевској долини немају везе ни са каквом тежњом Албанаца, нити су политичке или привредне природе. То је плод неуспешне и неразумне политике Србије, која инсценира инциденте како би своју неспремност за решавање проблема прикрила „терористичким активностима Албанаца“. Албанци Прешевске долине имају исто толико разлога да буду незадовољни колико су имали и приликом потписивања Кончуљског споразума 2001. године у Кончуљу, али са једном разликом: тада су имали више наде да ће се све оно што је написано спровести у дело уз подршку и помоћ свих страна, укључивши као најважнији фактор међународну заједницу.

Да ли ваша странка одржава контакте са покретом „Самоопредељене“ („Ветевендосје“) које на Косову предводи Аљбин Курти? И да ли контактирате са његовим замеником Либурном? Али јом из Прешева?

– Ми не намеравамо да правимо списак грађана Републике Косова који су погодни или не да контактирају са нама. Исто то важи и за политичке странке, удружења и државне институције Косова. За нас најбитнија је сарадња са легалним и легитимним институцијама Републике Косова.

Да ли имате икакве контакте са Гафуром Адиљијем и Албаном Вјосом из ФБКС-а(Фронт за национално уједињење Албанаца)?

– Постоје легални и легитимни представници Албанаца Прешевске долине и постоје легалне и легитимне државне институције Републике Албаније са којима градимо узајамну сарадњу, нарочито у области образовања.

Да ли у доношењу политичких одлука на југу Србије учествују ветерани рата из ОВБМП-аи из гњиланског краја?

– Наше политичке одлуке проистичу из захтева који изражавају политичку вољу и опредељење Албанаца Прешевске долине, а не од појединаца. Политичке странке само следе и формулишу ту вољу и опредељење.

У атару села Горње Карачево, у општини Гњилане, и у Брезници виђају се униформисане групе које се након појављивања на КиМ скривају на територији Бујановца?

– Ми немамо посматрачку мисију на Косову, за такве информације морате се обратити Косовској полицији, КФОР-у и Еулексу, што важи и за одговор на седмо питање.

„Седмо питање“ било је „да ли сте упознати са подацима да се у селу Мучиварце и Одановце код Гњилана ноћу састају поједини бивши припадници ОВПМБа-а и да ли је тачно да Љирим Јакупи води групу ветерана УЧК-а са Косова која је умешана у нападе на југу?“

Уколико неко примети да у овом тексту недостаје нека српска реч, то је због тога што Срба у догађајима који су описани нема. Постоји неки КПС који на територији Косова и

Метохије прати наведене групе, постоји српска жандармерија која без успеха покушава да раскринка и евентуално приведе закону шверцере оружјем (и не само оружјем) и постоји понеки уплашени Србин – становник општине Бујановац, или Прешево, или Медвеђа... Постоје српске породице које испод цене распродају своја имања у овом крају, што је већ виђен сценарио, и постоји један свештеник који живи у Прешеву, сâм са својом породицом. Ограђен жицом у својој црквеној порти. Он нерадо говори за српске медије. Плаши се, каже, да не изазове љутњу својих комшија које нису расположене за приче о „суживоту“ две нације. О „суживоту“ ће, по „косовском моделу“, вероватно желети да причају тек онда када се буду, како верују, изборили за „своју ствар“. „Ствар“ се, као што сами отворено кажу, односи на причу о границама, на причу о етничкој држави Албанаца на територији која припада Републици Србији, а то је прича са већ познатим поглављима.